

WIGILIJNE DZIEŁO POMOCY DZIECIOM 2008

Ewangelicka Diakonia, katolicki Caritas oraz prawosławny Eleos już po raz ósmy wspólnie organizują Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom. W tym roku akcja została zainaugurowana w 1. Niedzielę Adwentu, 30 listopada i przebiega pod hasłem: *Ogrzejmy dzieciństwo miłością*.

Hasło tegorocznej akcji wigilijnej pragnie zwrócić szczególną uwagę na trudne sytuacje w życiu dziecka, dzieciństwo naznaczone niedożywieniem, bezrobociem rodziców, brakiem ciepła rodzinnego. Grupa dzieci szczególnie wymagająca naszej uwagi, są tzw. eurosieroty - dzieci, których rodzice emigrowali za granicę w poszukiwaniu pracy. Szacuje się, że liczba eurosierot wynosi obecnie ok. 400 tysięcy. Emigracja zarobkowa ich rodziców, choć może przynieść korzyści w podreperowaniu budżetu domowego, często niestety odbija się negatywnie na życiu rodziny, osłabia więzi materskie i rodzicielskie. Mniejsze dzieci, a także młodzież w okresie dojrzewania, przeżywają często z powodu rozłąki wielką traumę.

Nie tylko oddalenie od rodziców może pozbawić dzieciństwo radości. Według raportu Komisji Europejskiej aż 29 procent polskich dzieci żyje w biedzie, jest stale niedożywionych. Ofiarami przemocy bądź skrajnego zaniedbania jest prawie 40 tysięcy dzieci w Polsce.

Wszystkie te trudne sytuacje w życiu dziecka odbierają mu radość i bez troski dzieciństwo. Dzieci z najsłabszych grup społecznych mają utrudniony start życiowy, a bieda naznacza je wśród rówieśników. To ubóstwo materialne i duchowe staje się w wielu przypadkach dziedziczne.

Jak podkreśla prezes Diakonii Polskiej bp Ryszard Bogusz - *Nabywajcie więcej wigilijnych, nie tylko myślimy o tych dzieciach, lecz także wspieramy projekty Diakonii na rzecz dzieci ubogich i potrzebujących: dożywianie w szkole, zakup podręczników, materiałów szkolnych, pomoc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych.*

mo.

PIĘTY KIERMASZ ADWENTOWY

Tegoroczny Kiermasz Adwentowy odbył się w 2. Niedzielę Adwentu, tj. 7 grudnia 2008 r. Tak jak w minionych latach, środki zebrane podczas kiermaszu zostały przekazane na cel charytatywny. Tym razem rekordowo¹ sumę 2165 zł przekazano na konto fundacji Na ratunek dzieciom z chorob¹ nowotworow¹. Fundacja bezpośrednio wspiera Klinikę Transplantacji Szpiku, Onkologii i Hematologii Dziecięcej Akademii Medycznej we Wrocławiu.

Wszystkich, którzy po nabożeństwie zechcieli przyjechać na kiermasz przywitano

Kiermasz został oficjalnie otwarty przez bp. Ryszarda Bogusza.

Jednym z hitów tegorocznego kiermaszu była jemioła.

ciepła, przytulna atmosfera, aromatyczny zapach grzanego wina, zapraszające uśmiechy sprzedających oraz miłe słowa bp. Bogusza, który przywitał obecnych. Wkrótce kupujący zaczęli szturmować stoiska. A było w czym wybierać. Dzieci przygotowały rekordową ilość kart świątecznych. Pięknie prezentowały się kalendarze, koronkowe aniołki i gwiazdki, przepięknie malowane choinkowe ozdoby z gipsu. Jak zwykle dużym wzięciem cieszyła się jemioła. Były też nowości: karty świąteczne i

woreczki na drobne prezenty haftowane wycięciem krzyżkowym, grafiki naszego kościoła oraz na miejscu przygotowywane wycinanki w kształcie reniferów i aniołów z dowolną dedykacją. Zadbano także o podniebienia uczestników kiermaszu: można było poczęstować się pysznym ciastem i rozgrzać gorącą kawą lub, jeżeli ktoś wolał, grzany winem.

Nasz Kiermasz Adwentowy wpisał się już w pewien sposób w tradycję naszej

Zebrano rekordową sumę

2165 zł,

którą przekazano na konto fundacji Na ratunek dzieciom z chorob nowotworowych

Dzieci patrzyły jak sprzedają się ich prace.

Mistrzem sprzedaży wina był Andrzej Korus.

W tym roku uczestnicy kiermaszu mieli ogromny wybór kart «wi1tecznych».

parafii. Dzieci juŹ w po1owie paŹdziernika rozpocz1y przygotowania. Co drugi tydzie1 na zaj1ciach szk1ki niedzielnej projektowa1y i wykonywa1y karty na Źyczenia «wi1teczne», malowa1y gipsowe ozdoby choinkowe, stroi1y wie1ce adwentowe. Te ostatnie sprzedano jeszcze przed kiermaszem w 1 Niedziel1 Adwentu, tak by kaŹdy m1g1 zapali1 pierwsz1 «wiec1» na wie1cu. Okaza1o si1, Źe popyt przer1s1 podaŹ, co dla organizatorów jest kolejn1 lekcj1, z kt1rej na pewno wyci1gn1 wnioski.

Papierowe anio1ki by1y wykonywane na bieŹ1co.

Kto1 moŹe zapyta, po co tyle trudu i zamieszania wok13 sprawy, skoro ca1y doch1d przekazywany jest na rzecz instytucji niezwi1zanych z nasz1 parafi1? Za1 dzieci, kt1re tak wiele swojego wysi1ku w1oŹy1y w przygotowania tak naprawd1 nic z tego nie maj1? OdpowiedŹ jest jedna: bo takie by1o od samego pocz1tku za1oŹenie tego kiermaszu. Czas «wi1t» to czas dawania, a nasze dzieci s1 zwykle przyzwyczajone tylko do brania. Pracuj1c i trudz1c si1 dla innych ucz1 si1, Źe dawanie moŹe przynosi1 rado11 i satysfakcj1. T1 satysfakcj1 na pewno odczuwaj1 widz1c, Źe ich prace znajduj1 nabywc1w i przynosz1 korzy11.

KaŹdy z nas otrzyma1 juŹ najwi1kszy Dar, jakim jest Jezus Chrystus. Sw1 wdzi1czno11 moŹemy wyrazi1 tylko okazuj1c mi1o11 drugiemu cz1owiekowi. Dzi1kujemy wszystkim, kt1rzy to rozumiej1 i nas wspieraj1.

Tekst i zdj1cia: Iwona Orawska

MIKOŁAJ DLA DZIECI

Jak co roku w naszej parafii odbywa się Mikołaj dla dzieci. Tym razem spotkanie z Mikołajem zaplanowano na niedzielę 21 grudnia. Ponieważ odbędzie się ono po zakończeniu cyklu wydawniczego *Słowo Parafialne*, pełna relacja zostanie zamieszczona na stronie internetowej parafii: www.naszaparafia.pl

Czytelników SP informujemy, że mimo przejścia na emeryturę, obowiązki Mikołaja nadal pełni będzie ks. Axel Luther z Berlina-Lübars. Towarzyszyć mu będzie Mikołaj z Wrocławia, ale jego personalia, jak co roku, pozostają tajemnicą. A naszym Czytelnikom prezentujemy zdjęcie z ubiegłorocznej Gwiazdki dla Dzieci.

mo.

KOŁCIÓŁ EWANGELICKI I HARCERZE

BETLEJEMSKIE ŚWIATŁO POKOJU

Po raz kolejny harcerze Dolnośląskiej Chorągwi ZHP przekazali naszej parafii Betlejemskie Światło Pokoju. Przesłanie tegorocznej akcji brzmi *Nieśmy światło braterstwa*. Światło będące symbolem ciepła, miłości, pokoju i nadziei co roku jest zapalane w Grocie Narodzenia Chrystusa w Betlejem.

Światło co roku przywożone jest z Betlejem do Wiednia, gdzie w katedrze przekazywane jest skautom z sąsiednich krajów. Następnie sztafeta trafia do najdalszych zakątków kontynentu. W Polsce akcję od 1991 roku prowadzi harcerze ze Związku Harcerstwa Polskiego, którzy odbierają Betlejemskie Światło Pokoju od skautów słowackich na przejściu granicznym Łysa Polana w Tatrach.

Betlejemskie Światło Pokoju zostanie oficjalnie wniesione do naszego kościoła podczas nabożeństwa wigilijnego, transmitowanego przez TVP Info.

mo.

ZLOT SKAUTÓW EUROPY WSCHODNIEJ

W dniach 1-10 sierpnia 2008 roku w Chorzowskim Parku Sportu i Rekreacji odbył się Zlot Skautów Europy (Erodkowo-Wschodniej Silesia 2008). Przez okres 10 dni działało namiotowe miasteczko na 1,6 tys. osób. Zlot właściwie z nazwy był europejski, ponieważ do Chorzowa przyjechały reprezentacje 25 państw z całego świata w tym z takich państw jak Liban, Pakistan, Oman, Egipt. Największy kontyngent - ok. 80 osób - przysłałi Węgrzy.

W ramach zlotu prezentowano najróżniejsze propozycje programowe, tak aby każdy znalazł coś dla siebie, uczył się przez zabawę. Podobnie jak w roku ubiegłym w Kielcach (zlot z okazji 100-lecia światowego skautingu) tak i teraz, powstało Centrum Wychowania Religijnego i Duchowego. W ramach oferty Centrum skauti uczestniczyli w zajęciach warsztatowych proponowanych przez instruktorów katolików, ewangelików, muzułmanów i Żydów. Warsztaty dotyczące ekumenii oraz wiedzy na temat ewangelicyzmu prowadzi nasz parafianin druha podharc mistrz Rafał Łewikowski. W namiotach warsztatowych pojawili się min. ewangelicy z Polski, Węgier i Słowacji oraz katolicy i prawosławni uczestnicy zlotu. Każdy uczestnik warsztatów ewangelickich otrzymał w prezencie egzemplarz Nowego Testamentu w tłumaczeniu ekumenicznym. Rozdano ok. 160 egzemplarzy.

Praca z Pismem Świętym dla wielu była pierwszym samodzielnym kontaktem z tym niezwykłym Księgiem. Młodzież chętnie zada-

Podharc mistrz Rafał Łewikowski prezentuje ekumeniczne wydanie Nowego Testamentu.

wał pytania, prowadziła panelowe spory i ubogaczała się modlitwą.

Zespół Wychowania Duchowego i Religijnego Główniej Kwatery ZHP, wzbogacony o doświadczenia z Kielc i Chorzowa, planuje kontynuowanie swej działalności w kolejnej edycji zlotu, tym razem na Węgrzech w 2010 r. Rok 2010 to również 100-lecie polskiego harcerstwa, a w związku z tym duży zlot harcerzy polskich z całego świata w Krakowie. Będzie to kolejna okazja do zaprezentowania kościoła ewangelickiego, zdobyczy Reformacji i propagowania idei ekumenizmu wśród harcerzy.

Rafał Łewikowski

DALAJLAMA W DZIELNICY WZAJEMNEGO SZACUNKU

Uczestnicy spotkania w Synagodze pod Białym Bocianem (od lewej): ks. Jerzy Szczur (prawosł.), ks. Marcin Orawski (e-a), bp Ryszard Bogusz (e-a), rabin Izaak Rapoport, Dalajlama XIV, bp Edward Janiak (r-k), prezydent Wrocławia Rafał Dutkiewicz.

Podczas dwudniowej wizyty we Wrocławiu duchowy przywódca Tybetańczyków Dalajlama XIV odwiedził Dzielnicę Wzajemnego Szacunku, gdzie od

lat współpracuj¹ ze sob¹ ewangelicy, katolicy, prawosławni i żydzi. Punkt ten nie był przewidziany w oficjalnym programie wizyty. Decyzję spontanicznie podj¹³ sam go¹³,

gdy usłysza³, że we Wrocławiu istnieje takie szczególne miejsce. Dalajlama przejecha³ ulicami Dzielnicy, ogl¹daj¹c cerkiew katedraln¹ Narodzenia Przenajświętszej Bogarodzicy, kościół rzymskokatolicki św. Antoniego i ewangelicko-augsburski kościół Opatrzności Bożej. Natomiast ponadtrzydziestominutowe spotkanie z przedstawicielami czterech wyznań odbyło się w Synagodze pod Białym Bocianem. Miało kameralny charakter. Do wnętrza synago-

Podczas zwiedzania tzw. Małej Synagogi.

Z bp. Ryszardem Boguszem i rabinem Izaakiem Rapoportem.

gi nie byli wpuszczani dziennikarze ani ludzie postronni. W spotkaniu uczestniczyli m.in. biskup pomocniczy archidiecezji wrocławskiej Edward Janiak, biskup diecezji wrocławskiej kościoła ewangelicko-augsburskiego Ryszard Bogusz wraz z proboszczem ks. Marcinem Orawskim, ks. Jerzy Szczur z kościoła prawosławnego oraz naczelny rabin Wrocławia Izaak Rapoport, który pełni rolę gospodarza.

Rabin w imieniu przedstawicieli Dzielnicy Wzajemnego Szacunku wręczył gościowi prezent.

Rabin Izaak Rapoport i Dalajlama słuchali śpiewu synagogałnego trzymając się za ręce.

Dalajlama zwiedził tzw. Małą Synagogę, gdzie na co dzień odbywają się nabożeństwa i przechowywane są zwoje Tory. Następnie udał się do Synagogi pod Białym Bocianem, gdzie wysłuchał krótkiego występu chóru synagogałnego. Zapoznając się z ideą Dzielnicy powiedziała: - *Religia, pokój wewnętrzny, harmonia są nie do przecenienia w czasach tak bardzo rozwiniętych technologicznie. Potrzebny jest światu duchowości, ludzie różnorodnych wyznań i kultur, gdy spotykają się w miłości.*

Pytany o to, co sędzi o mieszkańcach Wrocławia, odpowiedział, że są bardzo przyjaźni i spontaniczni. - *Gdy widzę uśmiech na ich twarzach, to wiem, że nie jest sztuczny czy obowiazkowy, ale prawdziwie szczery i naturalny* - dodał.

Tekst i zdjęcia: mo.
Zdjęcie nr 1: Józef Kożuch

POMNIK WSPÓLNEJ PAMIĘCI

CMENTARZE MOŻNA ZBURZYĆ, PAMIĘCI ZNISZCZYĆ NIE SPOŚÓB

"yj"cy Mur Cmentarny - Pamięci Dawnych Wrocławian.

W czwartek 30 października, w parku Grabiszyńskim, został odsłonięty Pomnik Wspólnej Pamięci upamiętniający dawnych mieszkańców Wrocławia pochowanych na nieistniejących dziś cmentarzach. Ponad siedemdziesięciometrowy "yj"cy Mur Cmentarny" ma być miejscem zadumy, a jednocześnie formą zadokumentowania dla pamięci tych, o których w latach powojennych chciano zapomnieć. Przed wejściem umieszczono napis w języku polskim i niemieckim: *Cmentarze można zburzyć, pamięci zniszczyć nie sposób.*

Granitowy monument z oryginalnymi płytami nagrobnymi mieszkańców

Breslau stan¹³ w miejscu, gdzie jeszcze w latach 60. były mogiły i stały ruiny krematorium, zniszczonego podczas Festung Breslau. Jeden z elementów wysokiego na

Prezydent Wrocławia Rafał Dutkiewicz.

5 metrów muru jest symbolicznie przewrócony. Znajduje się pod nim ziemia z nieistniejących obecnie cmentarzy, a na jego wierzchu wypisane są nazwy wszystkich zniszczonych po wojnie nekropoli: ewangelickich, katolickich i żydowskich.

Pomysł uczczenia pamięci dawnych Wrocławian pojawił się osiem lat temu za sprawą parafii ewangelickiej we Wrocławiu. 11 grudnia 2000 r. parafia wystosowała pismo do prezydenta Wrocławia, wojewody i marszałka, konsula generalnego Niemiec, kościołów chrześcijańskich oraz do Gminy Wyznaniowej Żydowskiej, w którym zaproponowano rozwiązanie inicjatywy stworzenia wspólnego miejsca pamięci. - *Uważamy, że do naszego moralnego i chrześcijańskiego obowiązku należy podjąć starania, by uczynić coś z tym problemem, tym bardziej, że jako Polacy dopo-*

Wieniec złożony przez naszych parafian.

minamy się o uszanowanie miejsc pochówku naszych Rodaków na Wschodzie - napisano.

W oficjalnej uroczystości odsłonięcia Pomnika udział wzięli (od lewej): ks. Aleksander Konachowicz (kościół prawosławny), bp Ryszard Bogusz (kościół ewangelicki), abp Marian Gońbiewski (kościół rzymskokatolicki), bp Włodzimierz Juszczak (kościół grecko-katolicki), prezydent Wrocławia Rafał Dutkiewicz, rabin Izaak Rapoport.

Kolejn¹ przyczyn¹ powstania inicjatywy by³ problem sk³adowania du³ej ilo³ci poniemieckich p³yt nagrobnych, niszczej¹cych w Mirkowie, niedaleko zak³adu kamieniarskiego. W przesz³o³ci p³yty by³y wykorzystywane do budowy ulicznych chodników, schodów w urzędach, a nawet wybiegów dla zwier³t we wroc³awskim zoo.

Inicjatywa parafii spotka³a si³e z pozytywnym odzewem ze strony w³adz miasta Wroc³awia. Po wielu konsultacjach wybór miejsca pamieci pad³ na park grabiszyŃski, który kiedy³ by³ cmentarzem ewangelickim. W 2005 roku zosta³ og³oszony konkurs architektoniczny na projekt pomnika. Wzi³o w nim udzia³ 25 zespo³ów.

Pierwsz¹ nagrod³e zdoby³ projekt autorstwa Alojzego Gryta, Tomasza Tomaszewskiego i Czes³awa Weso³owskiego pt. "yj¹cy Mur Cmentarny". On te³ zosta³ zrealizowany.

Uroczysto³æ uwieitni³ chór Filharmonii Wroc³awskiej.

Uroczysto³æ prowadzi³ prezydent Wroc³awia Rafa³ Dutkiewicz, za³ ekumenicznego ods³oni³cia monumentu dokonali: abp Marian Go³ebiewski - ko³ció³ rzymskokatolicki, bp Ryszard Bogusz - ko³ció³ ewangelicko-augsburski, bp W³odzimierz Juszcak - ko³ció³ greckokatolicki, ks. Aleksander Konachowicz - ko³ció³ prawos³awny oraz rabin Izaak Rapoport - gmina Źydowska.

Tekst i zdj³ecia: mo.

Rabin Izaak Rapoport.

Biskup Ryszard Bogusz i prezydent Rafa³ Dutkiewicz.

WROCŁAW ŚWIĘTOWAŁ ROZNIĆĘ URODZIN TEOLOGA EWANGELICKIEGO

W czwartek, 20 listopada, Diecezja Wrocławska Kościoła Ewangelicko-Luterańskiego wraz z Uniwersytetem Wrocławskim oraz Konsulatem Generalnym Niemiec obchodziły jubileusz 240. rocznicy urodzin Friedricha Schleiermachera - wybitnego teologa ewangelickiego, filozofa i filologa klasycznego. Schleiermacher związany był z obecnym kościołem ewangelickim Opatrzności Bożej, gdzie jako syn pastora kalwińskiego został ochrzczony.

Marszałek Marek Łapiński odsłania tablicę poświęconą Friedrichowi Schleiermacherowi.
Jedną z ręb tablicy ma formę Róży Lutry.

Uroczystoœci rozpocz³a krótka ceremonia ods³oniêcia pami¹tkowej tablicy poœwiêconej teologowi. Tablica ufundowana przez Marsza³ka Województwa Dolnoœl¹skiego zosta³a umiejscowiona w gmachu g³ównym Uniwersytetu Wroc³awskiego, przy zabytkowej sali Oratorium Marianum. Ceremonii przewodniczy³ marsza³ek Marek Œapiñski. Nastêpnie zgromadzeni udali siê do Auli Leopoldyñskiej, gdzie po krótkich pozdrowieniach przedstawiciele urzêdu marsza³kowskiego i konsulatu Niemiec, g³os zabra³ gospodarz uniwersyteckiej sesji prof. Adam Jezierski. - *Schleiermacher sta³ siê pomostem miêdzy polskim Wroc³awiem a niemieckim Breslau* - powiedzia³

Czêœæ konferencyjna uroczystosci odbywa³a siê w Auli Leopoldyñskiej Uniwersytetu Wroc³awskiego.

prorektor. Zwracaj¹c siê do rektora Uniwersytetu Humboldtów prof. Christopha Markschiesa stwierdzi³ - *Mam nadziejà, ¿e obecnoœæ pana rektora mogê odczytaæ jako zapowiedÿ intensywnej*

Ksi¹dz prof. Marcin Hintz z Chrzeœcijañskiej Akademii Teologicznej w Warszawie oraz bp Ryszard Bogusz podczas konferencji. Z ty³u dziekan Ewangelikalnej Wy¿szej Szko³y Teologicznej dr Piotr Lorek.

współpracy między naszymi uczelniami.

- Dzisiejsza uroczystość pokazuje, jak silne są nasze związki - odpowiedział prof. Marksches. Z kolei konsul Helmut Schöps określił Schleiermachera jako "jednego z największych Wrocławian" - *Był człowiekiem, który kształtował i nadal kształtuje nasze myślenie* - dodał.

Jednym z zaproszonych referentów reprezentujących kościół ewangelicki był ks. prof. Marcin Hintz z Częstochowy. Niestety sesja naukowa odbywała się wyłącznie w języku niemieckim bez tłumaczenia, co znacznie ograniczyło liczbę słuchaczy.

Wieczorną część uroczystości zainaugurowało nabożeństwo ekumeniczne w ewangelickim kościele Opatrzności Bożej, tym samym, w którym 240 lat temu chrzest przyjął Schleiermacher. Wzięli w nim udział przedstawiciele czterech wyznań: gospodarz - bp Ryszard Bogusz, abp Marian Gońbiewski - katolicki metropolita wrocławski, biskup ordynariusz eparchii wrocławsko-gdańskiej kościoła greckokatolickiego Włodzimierz Juszcak oraz reprezentujący arcybiskupa prawosławnego Jeremiasza ks. Eugeniusz Cebulski. Wygłosili oni krótkie rozważania na temat życia Friedricha Schleiermachera, przerywane pieśniami w wykonaniu chóru z wrocławskiej Akademii Muzycznej. Na zakończenie

Modlitwa ekumeniczna w ewangelickim kościele Opatrzności Bożej.

modlitwy ekumenicznej odbył się krótki koncert muzyków tej uczelni. Muzycy wykonali kantatę Dietricha Buxtehude *Nichts soll uns scheiden von der Liebe Gottes* oraz motet Franza Josepha Haydna *Salve Regina*.

Zwieńczeniem uroczystości był okolicznościowy bankiet w sali parafialnej przy kościele ewangelickim. Otworzył go konsul generalny Niemiec Helmut Schöps - We Wrocławiu funkcjonuje pewne hasło: "Wrocław - miasto spotkań". Od kiedy tu jestem, już wiele razy, tak jak w dzisiejszym dniu, przekonałem się, że to prawda.

Tekst i zdjęcia: mo.
Zdjęcia w kościele Opatrzności Bożej:
Józef Lasota

CZY MODLITWA MOŻE ZMIENIAĆ BOŻĄ WOLĘ?

Od lewej: ks. Marcin Orawski, o. Mariusz Tabulski, bp Ryszard Bogusz, rabin Izaak Rapoport, ks. Aleksander Konachowicz.

Przemawia Janusz Witt - ambasador Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego.

Modlitwa z perspektywy różnych wyznań była tematem pierwszego, tematycznego spotkania, które w ramach Dzielnicy Wzajemnego szacunku odbyło się w czwartek 11 grudnia.

W spotkaniu w ewangelickiej sali parafialnej udział wzięli: rabin Izaak Rapoport, ks. Aleksander Konachowicz z parafii prawosławnej, o. Mariusz Tabulski z parafii katolickiej oraz, w roli

Uczestnicy spotkania (z lewej) i prowadzący (z prawej).

Uczestnicy spotkania.

gospodarzy, bp Ryszard Bogusz i ks. Marcin Orawski.

Każdy z przedstawicieli różnych konfesji dokonał ok. dziesięciominutowego wprowadzenia do tematu, a następnie uczestnicy mogli zadawać pytania lub podzielić się własnymi refleksjami na temat modlitwy. Ciekawym aspektem tematu było pytanie czy modlitwa człowieka może zmieniać Bożą wolę? Podjęta dyskusja prowadziła do wniosku, że głównym celem modlitwy jest poznawanie Bożej woli i zmiana człowieka, a nie zmiana Bożych decyzji. Bóg bowiem

zawsze pozostaje Absolutem, a celem jego działania jest dobro człowieka.

Celem spotkania nie było rozwiązywanie problemów ekumenicznych, ale raczej wskazywanie tego, co wszystkich łączy, a także uwiadomianie tego, co różni. Tak, aby w różnicach uczyć się dostrzegać bogactwo, a nie bariery.

W spotkaniu uczestniczyło ponad pięćdziesiąt osób.

Tekst: mo

Zdjęcia: Katarzyna Póchocka

EKUMENICZNY WYMIAR REFORMACJI

Janusz Witt - gospodarz spotkania.

Polska Sekcja Międzynarodowego Towarzystwa im. Bonhoeffera w dniu 9 listopada br. zaprosiła przyjaciół z różnych kościołów na spotkanie poświęcone ekumenicznemu wymiarowi Reformacji. Na spotkanie do sali parafialnej przybyło ok. 70 osób, głównie ewangelików, katolików i baptystów. Między innymi wielu kleryków z Papieskiego Fakultetu Teologicznego.

Biskup Ryszard Bogusz (z lewej), dr Wojciech Szczerba (z prawej) - rektor Ewangelikalnej Wyższej Szkoły Teologicznej

Refleksjami na temat reformacji oraz Marcina Lutra z zebranymi podzielili się: bp Ryszard Bogusz, ks. prof. Bogdan Ferdek z Papieskiego Wydziału Teologicznego oraz dr Wojciech Szczerba, rektor Ewangelikalnej Wyższej Szkoły Teologicznej.

Dla słuchaczy ewangelickich niezwykle ciekawe było wystąpienie ks. prof. Ferdka, który mówił o zmianie spojrzenia na Marcina Lutra przez Kościół rzymskokatolicki. Podczas gdy bp Ryszard Bogusz bardzo mocno podkreślił fakt, że Marcin Luter nie zamierzał zrywać z Kościołem katolickim, ks. prof. Bogdan Ferdek mówił o nowym spojrzeniu Kościoła rzymskokatolickiego na działalność Lutra, zapoczątkowanymi zmianami na II Soborze Watykańskim. Rektor Szczer-

ba mówił z kolei o tym, co Kościół ewangelikalny wzięty z nauk Reformacji.

Uczestnicy spotkania poinformowani zostali o dalszych planach Towarzystwa im. Bonhoeffera oraz wysłuchali krótkiego koncertu chóru Capella Ecumenica pod dyktando Adama Rajczyby. Po spotkaniu można było nabyć książki z referatami Międzynarodowego Kongresu Bonhoefferowskiego, który odbył się w 2006 roku we Wrocławiu.

Tekst: Janusz Witt
Zdjęcia: mo.

Ksiądz prof. Bogdan Ferdek - referent ds. ekumenizmu Wrocławskiej Kurii Metropolitalnej.

SPOTKANIE Z KRZYSZTOFEM CZYŻEWSKIM

Założyciel wyjątkowego w skali kraju Ośrodka Pogranicze w Sejnach Krzysztof Czyżewski był gościem naszej parafii w czwartek 4 grudnia. Jednym z powodów zaproszenia jest trwający Rok Dialogu Międzykulturowego, którego Czyżewski jest ambasadorem, podobnie jak Janusz Witt z naszej parafii, pełniący rolę gospodarza spotkania.

Krzysztof Czyżewski przedstawił idee i działania Fundacji Pogranicze oraz Ośrodka "Pogranicze - sztuk, kultur, narodów" w Sejnach na Mazurach. Mocno podkreślił swoją sympatię dla Wrocławia i jego atmosfery tolerancji i otwartości. Nie ukrywał, że inspiracje swojej działalności czerpał m.in. z działań Fundacji Krzyżowa dla Porozumienia Europejskiego, która prowadzi Międzynarodowy Dom Spotkań Młodzieży.

Krzysztof Czyżewski

Krzysztof Czyżewski od lat był związany z ruchem recytatorskim i teatrem amatorskim. W latach 1978-1983 pracował jako aktor w Stowarzyszeniu Teatralnym Gardzienice. Podczas stanu wojennego w Poznaniu został współzałożycielem i redaktorem podziemnego pisma "Czas Kultury", z którym współpracował do końca lat 80.

W 1990 r. Czyżewski był jednym z inicjatorów powstania Fundacji Pogranicze, której został prezesem. W 1991 r. zamieszkał ze współpracownikami w Sejnach, gdzie zainicjował powstanie Ośrodka "Pogranicze - sztuk, kultur, narodów" i został jego dyrektorem. W ramach działalności Fundacji i Ośrodka realizował m.in. takie projekty jak Środkowoeuropejskie Forum Kultury, Otwarte Regiony Europy Środkowo-Wschodniej, Centrum Dokumentacji Kultur Pogranicza, Szkoła Po-

Prowadzący spotkanie - Janusz Witt.

granicza, Pamięć Starowieku, Klasa Dziedzictwa Kulturowego, Camera Pro Minoritate, Cafe Europa, Człowiek Pogranicza.

Krzysztof Czyżewski był koordynatorem wielu europejskich projektów dotyczących wielokulturowych regionów, m.in. "Małe

ojczyzny Europy (Erodkowo-Wschodniej" (Bruksela 1993-1994) i "Landscape X" (Sztokholm 1998).

Tekst i zdjęcia: mo

KONCERT TOMASZA ŹÓŁTKO

Tomasz Źółtko - muzyk, kompozytor, poeta był gościem naszej parafii w czwartek 27 listopada. Jego koncert kameralny w kościele Opatrzności Bożej wysłuchało około sześćdziesiąt osób.

Tomasza Źółtko można zaliczyć do nurtu muzyki autorskiej. To współczesny bard, który akompaniując sobie na gitarze śpiewa teksty zmuszające do refleksji nad życiem, otaczającym światem, relacją z Bogiem. W czasie koncertu, oprócz piosenek dzielił się własnymi wierszami oraz

refleksjami. W swoim dorobku zgromadził dotychczas piętnaście pozycji (tomiki poezji, kasety i płyty CD), z których największy rozgłos przyniósł mu album *Klatka skandalu*. Pochodząca z tego albumu piosenka *Kochaj mnie i dotykaj* przez blisko 30 tygodni gościła w pierwszej dziesiątce Muzycznej Jedyńki stając się ogólnopolskim przebojem emitowanym na antenie większości polskich stacji radiowych.

Tekst i zdjęcie: mo.

NA FOLKOWO W KOŁECIELE

Wielokulturowych brzmień i melodii można było wysłuchać podczas koncertu, który odbył się w niedzielę 30 listopada w kołeciele ewangelickim Opatrzności Bożej. W ramach projektu Dzieci Jednego Boga w Dzielnicy Wzajemnego Szacunku zagrały Wrocławskie Bandurzystki i wielokrotnie nagradzany zespół folkowy Chudoba.

W wykonaniu zespołu Chudoba mogliśmy usłyszeć tradycyjne pieśni Europy Środkowej, Wschodniej i Południowo-Wschodniej. Europejskiej śpawcy artyści wykonali własne aranżacje melodii polskich, śląskich, morawskich, ukraińskich, łemkowskich, huculskich, cygańskich, bułgarskich, macedońskich, serbskich, rumuńskich, żydowskich i węgierskich.

Wrocławskie bandurzystki

Zespół Chudoba założyli w 1993 roku studenci Uniwersytetu Wrocławskiego. Od początku istnienia zespół odnosi sukcesy na wielu festiwalach i wydarzeniach kulturalnych. Muzycy grają wyjątkowo na instrumentach akustycznych. Przez 15 lat

Zespół Chudoba

istnienia Chudoba "wygrała sobie" własne, rozpoznawalne brzmienie.

Bezpośrednio przed koncertem zespołu Chudoba wystąpiły Wrocławskie Bandurzystki, które zaprezentowały grę na oryginalnych ukraińskich instrumentach - bandurach. Pod kierownictwem artystycznym Olgi Marko zespół wykonał pięć wschodnich utworów. Zespół Wrocławskie Bandurzystki powstał w 2007 roku dzięki wsparciu Urzędu Miejskiego, Fundacji Krzyżowa dla Porozumienia Europejskiego oraz zaangażowaniu Olgi Marko.

Z kolei projekt Dzieci Jednego Boga prowadzony przez Fundację Wzajemnego Szacunku Dzielnicy Czterech Wyznań, w ramach którego odbył się koncert, to jeden z 13 projektów realizowanych w Polsce w ramach obchodów Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego 2008. Jest to największy obecnie realizowany projekt międzykulturowy na Dolnym Śląsku.

Tekst i zdjęcia: mo.

NABOŻEŃSTWO MŁODZIEŻOWE

W czwartek, 4 grudnia, odbyło się pierwsze w tym roku akademickim nabożeństwo młodzieżowe zorganizowane przez studentów naszej parafii. Zostało przygotowane przez zespół w składzie: Olga Pastucha, Jagoda Kurpios (śpiew), Marcin Sikora (keyboard), Jakub Ciełlar, Jonasz Wojnar (gitara klasyczna), Karol Eliwka (gitara basowa), Piotr Brudny (perkusja). Kazanie wygłosił ks. Marcin Orawski.

Nabożeństwo młodzieżowe to okazja przeżycia Bożego Słowa i modlitwy w nieco innej formie niż zazwyczaj. Brzmienie gitar, perkusji, żywy śpiew są bliskie tradycjom muzycznym młodszego pokolenia. Ale i osoby starsze uczestniczące w nabożeństwie potrafią się w nim odnaleźć i aktywnie uczestniczyć.

Tradycją nabożeństw młodzieżowych stało się już, że są one poprzedzone ze spowiedzi i Komunii Świętej, do której z każdym nabożeństwem przystępuje coraz więcej osób. Zresztą frekwencja wynosząca około 80, głównie młodych osób, na dodatkowym nabożeństwie tygodniowym jest faktem bardzo budującym, świadczącym o potrzebie organizacji młodzieżowych nabożeństw. Dużą w tym zasługą samej młodzieży, która na uczelniach czy w miejscach pracy rozdawała ulotki i zaproszenia.

nabożeństwo
młodzieżowe

Kościół Opatrzności Bożej we Wrocławiu
ul. Kazimierza Wlk. 29
czwartek, 4.12.2008r. godz. 19:00

W przygotowanie nabożeństwa studenci włożyli wiele pracy. Zespół od tygodni ćwiczył pieśni. Studenci przygotowali ulotki, plakaty, a także wersety, które otrzymał każdy uczestnik. Niektórzy upiekli ciasta, by później zaprosić wszystkich na poczęstunek do sali.

Podczas nabożeństwa wszyscy mogli dostrzec, że ich praca jest innym potrzebna. Duży odzew ze strony młodzieży wskazuje także, że poszukiwanie nowych form komunikacji jest współczesnemu kościołowi bardzo potrzebne.

mo.

WYJAZD CHÓRU DO PRAGI

Ciemna noc tuliła Wrocław, gdy niezłomne chórzystki pod wodzą dyrygenta, Dawida Elusarczyka, zajmowały miejsca w busie do Pragi. Szczęśliwie i bez żadnych problemów już wczesnym, sobotnim rankiem (15 listopada) dotarliśmy do stolicy Czech.

Po zakwaterowaniu w hotelu udaliśmy się do położonej po drugiej stronie ulicy Kaplicy Betlejmskiej, gdzie zostaliśmy serdecznie przywitani i podjęci przez gospodarzy (Tętkowski parafiań Kościoła Czesko-braterskiego i jej proboszcza Christofa Lange). Po obfitym śniadaniu udaliśmy się na wycieczkę szlakiem "Reformacyjnej i kontrreformacyjnej Pragi". Spacer rozpoczęliśmy na miejscu, od najstarszej w Pradze Kaplicy Betlejmskiej, jedynej kubiśtycznego kościoła na świecie.

To było dopiero preludium. Wielogodzinny spacer śladem praskich protestantów odkrył przed nami m. in.: romański kościół św. Marcina w Murze (gdzie udzie-

lano komunii pod dwiema postaciami już w 1414 r.), pozostałości piętnastowiecznego schroniska dla kobiet "Nowe Jeruzalem", założonego przez Milicza z Kromierzyża, "oryginalną" Kaplicę Betlejmską, w której gościł kazania Jan Hus, a która zrekonstruowana od podstaw pod koniec lat 40. ubiegłego wieku. Widzieliśmy też miejsca przywodziące wspomnienia smutnych chwil. Na Rynku Staromiejskim, w pobliżu pomnika Jana Husa i pod oknami ratusza, przez które leciały ofiary I defenestracji znajduje się 21 krzyży umieszczonych w płycie chodnika - pamiątka po protestantach straconych w tym miejscu po klęsce biaogórskiej. Spacer skończyliśmy na krótkiej wizycie w słowackiej parafii luterańskiej, gdzie podjął nas superintendent Duszán Tillinger.

Zmęczeni wielogodzinnych wędrówek i nocną podróżą z radością zasiedliśmy w pobliskiej pizzerii, a po małym co nieco

Chór parafialny z ks. Christophem Lange.

już samodzielnie, w mniejszych grupkach zapuściliśmy się w praskie zaułki. Kiedy wróciliśmy na ĩżków, czekała już na nas kolacja - dziećo gospodarzy. Wieczór upłyn¹³ na mi³ych pogawędkach z pastorem oraz członkami chóru Jeronym, którzy w maju gościli w naszej parafii.

W niedzielny ranek udaliśmy się na nabożeństwo do położonego na Vinohradach kościoła czeskobraterskiego. Tam wykonaliśmy, ciepło przyjęte: "Psalm 117" z melodi¹ Wacława z Szamotuś i słowami Andrzeja Trzycieskiego oraz Ch. Gounoda "Laudate Dominum". Nasza solistka - Dorota Kurowska oraz kantor, Dawid Elusarczyk wykonali również arie z "Magnificat" J. S. Bacha oraz przepiękn¹ pieeń Jana Gawłasa "Toruj Jezu sam" (obec¹ również w czeskich kancjonałach). Po nabożeństwie i poczęstunku wyruszyliśmy na kolejny wielo-

godzinny, fascynuj¹cy spacer, tym razem po Józefowie i pozostałościach dawnej dzielnicy żydowskiej. Nasz¹ przewodniczk¹ był¹ członkini liberalnej gminy żydowskiej, Sylvie Wittmannowa, która ze swad¹ przedstawiała nam dzieje tego miejsca, przeplataj¹c je elementami obyczajowości żydowskiej i teologii judaistycznej.

Opuszczaliśmy Pragę niezmiernie zmęczeni, ale w świetnych nastrojach i pełni niezapomnianych wrażeń.

Tekst i zdjęcia: Radosław Łazarz

LEGENDA O ABRAHAMIE

W DZIELNICY WZAJEMNEGO SZACUNKU

W piątek, 12 grudnia, w ewangelickim kościele Opatrzności Bożej miało miejsce przedstawienie o losach starotestamentowego patriarchy - Abrahama. Spektakl, który odbył się w ramach Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego, przygotowała Akademia Wyobraźni z Wrocławia.

Dzieci trzech największych monoteistycznych wyznań przedstawiły trzy etiudy o życiu Abrahama. Występy poprzedził ilustrowany wykład Pawła Pawlika, kulturoznawcy, reżysera teatru dzieci i młodzieży i animatora, o postaci Abrahama w kontekście trzech konfesji.

Legenda o Abrahamie to nazwa realizowanego przez Akademię Wyobraźni projektu interdyscyplinarnych warsztatów oraz widowisk dla dzieci z zakresu

edukacji międzykulturowej. Dzięki współpracy Muzeum Mańskiego Centrum Kulturalno-Oświatowego, Szkoły Lauder Etz Chaim, Szkoły Podstawowej nr 45 i parafii ew. Antoniego dzieci pod opieką animatorów poznawały historię Abrahama i jej znaczenie dla poszczególnych wyznań. Tak powstały etiudy, zaprezentowane podczas piątkowego spektaklu.

Tekst i zdjęcia: mo.

SPOTKANIA KOBIET

Z radości informujemy, że dnia 17 listopada odbyło się pierwsze spotkanie Grupy Kobiet, działającej przy naszej Parafii. Celem Grupy jest stworzenie miejsca przyjaznego kobietom, gdzie znajdą wsparcie, zrozumienie i pomoc w razie potrzeby. Chcemy również poszerzać naszą wiedzę w wybranych dziedzinach. A także objąć troską i staraniem starszych, samotnych członków naszej Parafii.

To nasze pierwsze - inicjujące działalność spotkanie poświęcimy wzajemnemu poznaniu, określeniu kształtu Grupy i zakresu jej działalności. Pomysł powstania i zakres aktywności/działalności Grupy spotkał się z dużym entuzjazmem. W ciepłej, rodzinnej atmosferze przy herbatce i domowym cieście, zebrane panie wymieniały się pomysłami tematów na następne spotkania. Ożywiona dyskusja pozwoliła nam ustalić zainteresowania i potrzeby i określić charakter następnych

spotkań. Zamierzamy organizować prelekcje i dyskusje; warsztaty psychologiczne oraz plastyczne; pokazy filmów czy doskonalić języki obce.

Kolejne spotkanie grupy kobiet odbyło się 4 grudnia, a jego tematem było: Zdrowe odżywianie. Trzecie spotkanie zostało zaplanowane na wtorek, 16 grudnia. Tym razem w planie jest obejrzenie dokumentalnego filmu Sekret, który porusza problematykę siły ludzkiego umysłu. Mamy nadzieję dowiedzieć się, jak wielką siłę mają nasze myśli i jak skutecznie możemy zrealizować nasze zamierzenia i plany. Ponieważ spotkanie odbędzie się po zakończeniu cyklu wydawniczego bieżącego numeru SP, relacja zostanie zamieszczona na stronie internetowej parafii: www.naszaparafia.pl

Anna Ilnicka

BAL NIEPODLEGŁOŚCIOWY

Już po raz drugi działający przy parafii Klub Rodzica, z okazji Święta Niepodległości 11 listopada, zorganizował uroczysty bal. Obył się on w sobotę, 22 listopada, w sali parafialnej.

Bal jest okazją nie tylko do spotkania i zabawy. A właściwie spotkanie i zabawa stanowi pretekst do przypomnienia

najważniejszych wydarzeń związanych z odzyskaniem niepodległości przez nasz kraj. Temu celowi służyła m.in. prezentacja multimedialna przygotowana i prowadzona przez Andrzeja Korusa. Uczestnicy mieli okazję wysłuchać nie tylko bogato ilustrowanej historii zatytułowanej "Sen Bajończyków", ale mieli okazję aktywnie

uczestniczyć w konkursie karaoke opracowanym także przez Andrzeja Korusa oraz Tomirę Ogińską¹. Przygotowany był również konkurs wiedzy historycznej, ale kłopoty techniczne sprawiły, że jego przeprowadzenie zostało przełożone na inną okazję.

Tekst: mo. Zdjęcia: Iwona Orawska

KONCERT ADWENTOWY

VENI REDEMPTOR GENTIUM

Tradycja koncertów adwentowych w kościele luterańskim sięga początków XVII stulecia. Ten wyjątkowy okres w życiu Kościoła zainspirowała wiernych do gorliwszej aktywności religijnej, która wyrażała się także w uczestnictwie w specjalnych koncertach o nazwie *Abendmusik*. Wieczory muzyczne organizowane były pierwotnie w miastach niemieckich – by wymienić tutaj słynne koncerty w Marienkirche w Lübecku, przygotowywane przez tamtejszych kantorów: Franza Tundera, a zwłaszcza Dietricha

Członkowie chóru Angelus rozpoczęli koncert od zapalenia świec na wieńcu adwentowym.

Buxtehude. Z czasem zwyczaj ten praktykowano we wszystkich liczących się oświadczeniach luterańskich na zachodzie Europy i tak jest do dnia dzisiejszego. Także w kościele Opatrzności Bożej organizowano jeszcze w XIX wieku adwentowe koncerty, o czym wspomina U. Hunter-Wolandt (Die Hofkirche zu Breslau, 1999).

W nawiązaniu do muzycznej tradycji naszego kościoła zorganizowaliśmy koncert *Veni Redemptor Gentium* (pierwsze słowa pieśni Marcina Lutera: *Nun komm der Heiden Heiland – Zbawca ludów, Zbawca dusz*, (EE 30). W trzeciej Niedzieli Adwentu, 15 grudnia, – zwaną także *Gaudete*, tzn. *Radujcie się!* – w kościele Opatrzności wystąpił chór kameralny *Angelus*, który prowadziła Barbara Szarejko oraz organista Bogusław Raba. Na program koncertu zostały również utwory dawnych kompozytorów (M. Górkowski, F. Mendelssohn), jak i dzieła innych obrządków chrześcijańskich (chorał wykonywany w liturgii bizantyjskiej).

Wieczór zakończył się radosnym śpiewem: *Otwarte niebios bramy zstępuje do nas Bóg* (EE 16) - zebrani w naszym kościele wierni wołali: *Przyjdź Panie, wołamy, otwarte już serc bramy!*

Tekst: Dawid Elusarczyk.
Zdjęcia: mo.

Chór Angelus pod dyr. Barbary Szarejko.

Bogusław Raba